

**Učvrstimo protifašistično
enotnost!**

**Čuvajmo pridobitve
osvobodilnega boja!**

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

UREDNIŠTVO in uprava: 34131 Trst,
Ul. Capitolina 3 - Telefon 744046, 744047

DOPISNIŠTVO za goriško pokrajino:
34170 Gorica, Ulica Locchi, 2
Telefon 2436

NAROČNINA: Letna 1000 lit, polletna 550
lit. Poštni tekoči račun: Trst 11/7000

Obnovljena izdaja - Leto XXII. - Štev. 10 (756)

TRST - 10. julija 1970

Posamezna številka 50 lir

Petnajstodnevnik
Quindicinale

Spedis. in abb.
post. Gruppo II

Nepričakovana vladna kriza

Povsem nenaravni način, kako je poslanec Rumor nepričakovano odprl vladno krizo, ne da bi sploh prišlo do razprave v zbornici in brez vsakršnega predhodnega stika z najvišjimi predstavniki same koalicije, dokazuje, do kolikšne mere je položaj zaskrbljiv in težaven.

Predsednik vlade je s svojim odstopom, izven vsake demokratične prakse, zaključil zaporedje spletke in posegov, katerih cilj je bila zbuditev alarmističnega vzdušja in namen prizadeti enotno ljudsko gibanje. Nasprotja med mogočnim gibanjem za reforme, družbeni napredek in demokracijo Italije ter stališči gospodarjev in strank, ki jih predstavljajo, so čedalje ostrejša. Zaradi tega je po 7. juniju čedalje bolj trhla in škodljiva politika diskriminacij in konservativna pot, po kateri silijo vodilni krogi v DC in PSU. Vsakomur je jasno, da je bila odprta vladna kriza po protidelavskih ukrepih v Fiatu, po Rumorjevi odklonitvi pogajanj s sindikati o reformah, na predvečer vsedržavne splošne stavke, istega dne, ko so bili nameščeni v Italiji deželni sveti.

Rumorjevi, Fanfanijevi, socialdemokratski, podjetniški naklepi so tisti, ki jih je sam predsednik vlade opisal v svoji protisindikalni izjavi: odklanjanje reform, omejevanje demokratične dejavnosti občinskih uprav, pokrajin in dežel.

Hoteli so in izvajajo težko izsiljevalno politiko do PSI in leve v DC. «Stranka krize in pustolovščin», po udarcu, ki ga je morala utrpeti 7. junija, skuša vsiliti svoje hotenje in perspektive preobrata v desno v italijanski politiki. Politične sile, ki so pripravile in dale pobudo za vladno krizo, se niso namreč nikoli odrekle skrajnim in neodgovornim izhodom — od razpusta deželnih svetov do razpusta parlamenta — ter pripravi političnih volitev v vzdušju alarmizma.

Naklepe, ki stoje za Rumorjevo odločitvijo in za ofenzivo podjetnikov, je treba zavrniti!

Obstajajo pogoji za drugačne, bolj napredne politične rešitve, ki lahko slo-nijo na širokem sodelovanju demokratičnih in delavskih sil.

V trenutku, ko napenjajo vse svoje sile, da bi se od-bile neodgovorne nakane in avtoritarni naklepi, naslavljajo komunisti tovarišem v PSI in PSIUP, katoliškim delavcem in vsem, ki so v vrstah DC obsodili «stranko krize in pustolovščin» ter se izjavili, da se bodo zoprtstavili njeni politiki, poziv k enotnosti, odločnosti in iniciativnosti.

Politični urad KPI

Komunisti o ostavki Rumorjeve vlade - Proti avtoritarnim poskusom in naklepom - Potrebna je enotnost levičarskih in katoliških sil

Vlada je odstopila. Poslanec Rumor je v pismu, ki ga je naslo-vil tajnikom strank vladne koali-cije, razložil razloge odstopa. Med drugim je zapisal, da je «podrobno in poglobljeno preu-čil splošni politični položaj ter se prepričal, da se lahko izvedejo učinkoviti ukrepi za rešitev tež-kih vprašanj samo potem, ko bo prišlo do razčiščenja stališč po-litičnih sil». Zapisal je tudi, da so «rezultati zadnjih volitev potrdili politično ravnovesje v državi in da je zato upal, da bo prišlo do sodelovanja sil, ki so zastopane v vladi ter do reševan-ja razvoja in reform v skladu s politiko na dolgi in kratki rok in v skladu s politiko konjunktur-e. Do tega pa ni prišlo».

Dosedanji podpredsednik vla-de, socialist De Martino pa je po odstopu vlade izjavil: «Sklep, da se začne nova vladna kriza v trenutku, ko vsi delovni ljudje v državi pričakujejo rešitev nuj-nih vprašanj, predstavlja hudo politično napako, katere sociali-sti ne morejo odobravati. Obstoj-ječe težave, ki so značilnost koa-licije različnih strank z različni-mi zahtevami, niso bile takšne, da bi opravičevale vladno krizo. Lahko se bojimo, da se bodo obstoječa vprašanja še bolj zao-strila, da gremo v novo razdobje negotovosti in da bo pomanj-kanje vlade negativno vplivalo na gospodarski in finančni po-ložaj ter končno, da ponavljan-je vladnih kriz brez trajnih re-šitev šibi republiške ustanove.

Socialisti vztrajajo na stališčih, ki so jih sprejeli pred volilno kampanjo in se bodo uprli nevar-nostim v prepričanju, da Italija ne potrebuje krize, temveč dolgo razdobje demokratične stabilno-sti ter vlado, ki hoče in more ustvarjati politiko reform in de-mokratičnega napredka v skla-du z izidi volitev z dne 7. junija 1970».

Tajništvo sindikalne organiza-cije CGIL je v svojem poročilu poudarilo, da «vladna kriza pred-stavlja poskus krepke preusme-ritve na desno, saj je kriza poskus, da bi propadla politika reform, ki jo zahtevajo delavci. Da se preprečijo spletke je CGIL sklenila odpovedati 24-urno splošno stavko ter povabila del-avce, naj na delovnih mestih izrazijo svojo voljo ter odločno zavrnejo morebitne avtoritarne poskuse; povabi jih je tudi, naj bodo budni spričo možnih pro-vokacij in naj ohranijo enotnost, ki je tudi nadvse potrebna».

Položaj je zelo resen, kajti se-danja vladna kriza ni običajna kriza, kakršnih je bilo v Italiji že mnogo. Za to krizo se skriva-jo temni naklepi reakcije, kon-servativcev, kapitalistov in po-litikov, ki domujejo tudi onstran Atlantika. Mar ni značilno, da je predsednik Rumor naredil ta usodni korak potem, ko se je vrnil iz Amerike predsednik se-nata Fanfani? Mar ni značilno, da je bila vlada razpuščena prav

v času, ko so bili sklicani no-voizvoljeni deželni sveti in ko se postopoma uveljavlja dežel-na ureditev? In končno, ali ni značilno, da je Rumor en dan pred ostavko vlade pozval sindi-kate, naj prekličejo napovedano splošno stavko, katere namen je bil resno opozoriti vlado, naj pri-stopi k uresničevanju reform, ki jih zahtevajo delavske množice?

V sredo se je sestalo vodstvo KPI. Sprejeta je bila resolucija, v kateri je rečeno:

KPI je obsodila protislovja in pomanjkljivosti vlade leve sredi-ne, kateri je predsedoval posla-nec Rumor. Zato je vodila pro-ti vladi odločno opozicijo. Ob-soja tudi način odstopa vlade. Nepričakovani odstop je neod-govorno dejanje, je rezultat spletke in načrtov konservativcev, izsiljevanja napram PSI in de-mokristjanski levici. Vse to je v nasprotju z boji delavcev in z usmeritvijo volivcev, in ima

(Nadaljevanje na 4. strani)

S seje deželnega komiteja KPI Furlanije-Juljske krajine

Deželne in krajevnne ustanove morajo neovirano delovati

Dne 30. junija se je sestal de-želni komite KPI Furlanije-Julj-ske krajine. Proučil je položaj v krajevnih upravah, ki je nastal po nedavnih volitvah; proučil je tudi naloge komunistov za raz-voj politične iniciative, za razši-ritev in okrepitev enotnosti levi-čarskih sil v boju za rešitev pro-blemov gibanja delavskih množic in za pristopitev k uresničevanju nujno potrebnih reform.

Podčrtano je bilo zlasti, da je spričo zavlačevanja in namenov nekaterih, da bi novoizvoljene uprave začele delovati šele pri-

hodnjega oktobra, nujno potreb-no podkrepiti zahtevo po ta-kojšnjem sklicanju občinskih in pokrajinskih svetov v vseh kra-jih dežele.

Razvoj dogodkov in predvsem narava problemov, ki jih je tre-ba rešiti, kažeta, da ne gre sa-mo za vprašanje formul, kakor meni Krščanska demokracija, da ne gre za obnovitev leve sredine po starih shemah, kot da bi se ne bilo nič zgodilo. Nasprotno. Nujna je stvarna povezava kra-jevnih uprav in v prvi vrsti av-tonome dežele, z akcijami mno-

žic za reforme, za rešitev nujnih problemov javnega zdravstva, ljudskih stanovanj, javnih prevo-zov, socialnega skrbstva, šole, boja proti draginji itd.

Deželni komite KPI je v tem okviru proučil zahtevo po okre-pitvi akcij in iniciativ za preno-vitev deželne ustanove. Sedan-ja usmeritev leve sredine, je one-mogočila tej ustanovi, da bi vrši-la svoje poslanstvo. Zato dežela ne prispeva k spremembam druž-benega in gospodarskega položaja, kar potrjujejo tudi podatki o zaposlitvi, o emigraciji, o krizi kmetijstva itd.

Deželni komite daje mandat svetovalski skupini KPI, da s pri-mernimi iniciativami nadaljuje prizadevanja za odobritev ustre-znih zakonov v korist delavskih množic; da se dalje zavzema za sprejem potrebnih ukrepov na področju ljudskih stanovanj, pre-vozov, industrijskega razvoja, re-forme in preporoda kmetijstva, zdravstvene službe itd.

Deželni komite KPI, spričo vznemirljivih perspektiv in do-končne oddaljitve sleherne mož-nosti zgraditve jedrskega pospe-ševalca v Doberdobo, in spričo povečanja vojaških služnosti poudarja nujnost po razširitvi in okrepitvi enotnih in množičnih akcij za novo zunanjo politiko Italije, za izstop Italije iz pakta NATO, kar je predpogoj za to, da bo dežela lahko vršila svojo naravno vlogo tudi na mednarod-nem področju.

Festival Dela

v DOBERDOBU

18., 19. in 20. julija

Osrednja prireditev bo v nedeljo, 19. julija

Po zborovanju, ki bo ob 18. uri

nastopi folklorna skupina KUD

STUDENT
z REKE

Vse tri večere plesne prireditve

Igral bo ansambel SALVADOR iz Ronk

Vljudno vabljeni

Od 1. do 3. avgusta bo festival Dela
v Dolini

— Spored prireditev bomo objavili v prihodnji številki —

O zaščiti tržaškega Krasa

Pred kratkim se je v kmetij-ski komisiji poslanske zbornice začela razprava o osnutku zaka-na, ki predvideva ustanovitev po-sebnih rezervatov za zaščito trža-škega Krasa. Osnutek zadevnega zakona je na pobudo dveh trža-ških botanikov (prof. Poldini in prof. Mezzena) predložil posla-nec Belci.

O vprašanju naravnih rezerva-tov na Krasu je tržaški dnevni tisk obširno pisal. To pisanje je zbudilo pozornost tudi med pre-bivalci Krasa, ki so v glavnem lastniki obširnih področij, kate-ra naj bi s posebnim zakonom zaščitili. Kraševci se vprašujejo: «mar nas nameravajo na kak na-

čin opehariti? Kdo nam bo pla-čal morebitno odškodnino? V kakšni meri bomo odločali o upravljanju in vzdrževanju na-ravnih rezervatov?» Menim, da je zakrbljenost naših ljudi pov-sem upravičena. Nedavna pre-teklost nas je v tem pogledu mnogo naučila.

S tem osnutkom zakona se mi komunisti v glavnem strinjamo. Pobudo, ki stremi po ohranitvi in zaščiti naravnega bogastva tržaškega Krasa, podpiramo. Kljub temu imamo v zvezi s tem zakonskim predlogom pre-cej resne pomisleke in mnogo

ALBIN ŠKERK

(Nadaljevanje na 4. strani)

Po upravnih volitvah na Goriškem

Potrebna je nova usmeritev

Volitve so za nami. Pozornost političnih strank je sedaj osredotočena okrog problemov novih uprav občin in pokrajine.

V občinah Doberdob in Sovodnje, kjer so levičarske sile skrepko utrdile svoj položaj, sta se že sestala novoizvoljena občinska sveta. Izvoljena sta bila nova občinska odbora, na županskem mestu pa sta bila potrjena tov. Jarc v Doberdobu in Češcut v Sovodnjah. Položaj v občinah, ki imajo nad 5000 prebivalcev in v goriškem pokrajinskem svetu pa je bolj zapleten. Stranke stare koalicije leve sredine so se srečale. Stališča lahko tako-le povzamemo: Demokristjani, socialdemokrati in republikanci soglašajo s tem, da bi obnovili štiristrankarsko koalicijo v vsej pokrajini in da bi povabili k sodelovanju tudi SDZ. Socialisti menijo, da se bo to zgodilo samo v goriški občinski in pokrajinski upravi, ne pa v drugih krajih. V Trzinu in Gradiški so se socialisti izrekli za koalicijo demokristjanov in socialistov. V obeh krajih, naj bi pustili ob strani socialdemokrate. SDZ, kot kaže, soglaša samo s tem, da vstopi v večinsko koalicijo. Ni ji mar s kom bo sodelovala; niso ji mar niti programi. Socialistom (PSI) je med pogajanjem uspelo, da so ohranili odprto možnost sodelovanja v različnih večinah v nekaterih občinah.

Se enkrat je bila postavljena na stran usmeritev volivcev. Kakšen smisel ima na primer predlagati obnovitev koalicije s socialdemokrati? Že pred volitvami so se prav socialdemokrati kvalificirali kot stranka, ki zagovarja izrazito desničarska stališča. Na celi črti je podpirala zaviralno politiko. Predvsem je njena zaviralna politika prišla do izraza pri problemih slovenske manjšine. Glede teh problemov zagovarjajo socialdemokrati stališča šovinistov in konservativcev. (Spomnimo se samo ovir, ki so jih postavljali glede problemov dvojezičnosti, sprejema Slovencev v občinsko službo ipd.)

Med volilno kampanjo se je reakcionarna in pustolovska usmeritev socialdemokratov izredno jasno izkazala. Tudi zato ne moremo razumeti tega, da tovariši socialisti skupaj s predstavniki SDZ nameravajo obnoviti zavezništvo s socialdemokrati ne da bi prej poskušali ubrati drugačno pot in to prav v Gorici, kjer je problem pravičnih odnosov med obema narodnostima izredno pomemben. Socialistični volivci so v dobri meri podprli napredne pozicije PSI. Tega prav gotov niso storili zato, da bi sedaj šle v pozabo. Zato pravimo, da tovariši socialisti prevzemajo nase zelo hudo odgovornost.

SDZ postopoma izgublja svoje pozicije in glasove. To je posledica politike podrejanja krščanski demokraciji (Na političnih volitvah je SDZ vabila volivce naj glasujejo za DC, prireja skupaj z DC sestanke v slovenskih krajih, na zadnjih volitvah pa je kandidirala na svoji listi ljudi, ki imajo izkaznico DC). SDZ izvaja politiko, ki utira pot DC med slovenske volivce ter ji tako pomaga pri uveljavljanju tam, kjer nekoč ni nič pomenila. Ali hočejo prav to doseči voditelji SDZ? Ali hočejo, da pride do vključitve slovenskih katoličanov v DC?

Voditelji SDZ nočejo razumeti

lekcije, ki so jo prejeli in se pripravljajo, kot da se ni nič zgodilo, na vstop v občinski in v pokrajinski odbor v Gorici skupaj s protislovensko nastrojenimi socialdemokrati in s tisto krščansko demokracijo, ki je v Gorici skušala socialdemokratom odvzeti primat v nacionalizmu s tem, da je preko poslanca Marrocca v poslanski zbornici predložila načrt zakona za priznanje tako imenovane «Divisione Gorizia», katerega je bil svojčas predložil socialdemokrat Zucalli.

Možen je pristop na novo pot. Možno je potisniti ob stran konservativne sile, socialdemokrate ter prisiliti demokristjansko levico, da zavzame jasna stališča. To pa je možno ako se vzporedno začno izvajati drugačni odnosi s komunisti. Le tako je mogoče ostati zvesti stališčem, ki so jih socialisti sprejeli med volilno kampanjo. V nasprotnem primeru ne preostane nič drugega kot povrnitev k starim formulam, ki so dokazale da niso sposobne privedi do rešitve perečih problemov.

Za uspešno delovanje občinske uprave v Sovodnjah

Lista občinske enotnosti v Sovodnjah, ki je na junijskih volitvah prejela veliko večino glasov, je bila sestavljena na osnovi sporazuma med prejšnjimi občinskimi upravitelji in pokrajinskimi vodstvi levičarskih strank (KPI, PSI, PSIUP). To pomembno dejstvo je, po našem mnenju, pravilno kvalificiralo listo in v nemajhnini meri pripomoglo k njenemu velikemu uspehu na volitvah.

Toda navzlic temu sporazumu ter ustvaritvi koalicije je med volilno kampanjo prišlo do nekaterih dejanj, ki jih en del koalicije ni pričakoval. Prišlo je do strumentaliziranja. Vršili so se sestanki, katerih so se poleg župana, ki je bil nosilec kandidatne liste, udeležili tudi predstavniki pokrajinskega vodstva ene stranke koalicije. To je ustvarilo nezadovoljstvo.

Toda pustimo to ob strani. Petletna poslovna doba, ki se je pred kratkim začela, bo lahko uspešna. Predpogoj za to pa je, da se nadaljuje po začetni poti; da se razširi sodelovanje med občani in izvoljenimi; da volivci sodelujejo z izvoljenimi pri upravljanju občine. *

Sestanek skupine pokrajinskih svetovalcev KPI v Trstu

Dne 3. julija se je prvič sestala skupina novoizvoljenih tržaških pokrajinskih svetovalcev. Na sestanku je bil navzoč tudi tajnik federacije inž. Cuffaro.

Pokrajinski svetovalci so proučili položaj, ki je nastal po volitvah. Ostro so obsodili zavlačevanje sklicanja pokrajinskega sveta, zaradi česar je paralizirano demokratično življenje pokrajinske uprave.

V poročilu, ki ga je objavil tiskovni urad tržaške federacije, je rečeno: «Ekonomsko-socialno stanje Trsta, kopičenje nerešenih problemov, med katerimi so zlasti problemi psihiatrične bolnišnice, ki spada pod pristojnost pokrajine in ki je še vedno brez ravnatelja; problemi nameščenecv pokrajine, katerim še niso dejansko priznane pravice, obljubljene leta 1968, aktivna udeležba pokrajine pri izdelavi programov dežele in v sodelovanju z občinami nujno zahtevajo izvolitev pokrajinske uprave ter njeno demokratično delovanje».

V nedeljo, 12. julija bo na Opčinah
V. PARTIZANSKI TABOR
Vljudno vabljeni

S skupščine komunistov devinsko-nabrežinske občine

Poročilo o razgovorih s predstavniki PSI in SSL

V soboto 4. t. m. se je sestala skupščina komunistov devinsko-nabrežinske občine. Tovariši Stanko Caharija in Alojz Markovic sta poročala o poteku sestanka, ki sta ga imela dne 27. junija s predstavniki socialistov (PSI) in Skupne slovenske liste (SSL). Omenjeni razgovor se je vršil na pobudo skupine komunističnih svetovalcev.

Tovariši Markovic je povedal, da je v zvezi z vabilom novoizvoljenim socialistom bilo nekaj formalnih ugovorov tako glede sedeža in tudi glede tega, komu naj se vabilo pošlje. Komunisti so te formalnosti premostili in sestanek se je vršil, kot že rečeno, dne 27. junija na sedežu socialistične sekcije v Nabrežini. Na sestanku so sekciji PSI zastopali: tovariši Salvatore Papalone, Srečko Colja in Vittorino Caldi;

Skupno slovensko listo gg. dr. Drago Legiša in Bojan Brežigar; komuniste pa tov. Alojz Markovic in Stanko Caharija.

Tov. Caharija in Markovic sta pojasnila, da je komunistična skupina pripravljena pristopiti k pogajanjem za sestavo občinske uprave, katero naj bi sestavljali predstavniki vseh treh omenjenih skupin. Komunisti menijo, da bi občinska uprava, sestavljena iz predstavnikov omenjenih skupin ustrezala željam in koristim občanov.

Po izjavah socialistov bi lahko sklepali, da niso proti taki rešitvi vendar pa ne morejo še dati odgovora, ker mora celotno vprašanje proučiti vodstvo njihove tržaške federacije, katero pa je prav sedaj v krizi zaradi različnih stališč posameznih skupin. Zato je treba počakati, da se stvari razčistijo v sami stranki.

Tudi predstavnika Skupne slovenske liste sta povedala, da je zadeva nabrežinske občinske uprave povezana z drugimi problemi, med drugim tudi s problemi pokrajinske uprave. Predstavniki SSL v pokrajinskem svetu lahko postane odločujoč faktor za sestavo levsredinske uprave. Zaradi teh okoliščin oni rešujejo vso stvar globalno in je treba glede Nabrežine počakati.

Predstavnika komunistične skupine sta vzela na znanje navedene izjave. Dogovorjeno je bilo, da bo ponovno srečanje sklicala socialistična stranka.

Na skupščini komunistov je več tovarišev poseglo v razpravo. Vsi so bili mnenja, da mora partija nadaljevati pogajanja, ki ustrezajo načelom delavske stranke in nacionalnim pravicam.

Grozljivi dokumenti o terorju v Braziliji

«Rinascita» je pred nedavnim objavila grozljive dokumente o terorju v Braziliji. V Firencah je izšla «Bela knjiga», ki podrobno opisuje zločine, ki se dogajajo pod sedanjim režimom v Braziliji.

«Ne bomo se ukvarjali s političnim značajem brazilskega režima, ki je prišel na oblast leta 1964, piše «Rinascita». Gre za režim, ki je zaradi notranje oligarhije in zaradi gospodarskih in strateških interesov ZDA, načrtno uvedel zatiranje kakršnekoli oblike opozicije.

Pozivi komunistov Carlosa Marighella, ki je bil umorjen, in Gregoria Bezzerre, starega voditelja, ki so ga osvobodili s pomočjo ugrabitve veleposlanika ZDA: («Tovariši, bojujte se, bodite močni, upirajte se!») in poziv škofa G. B. Fragosa iz Crateusa («Najdražji bratje, vem da ste pogumni, toda to je treba tudi dokazati; mož se ne boji ječe, ne boji se orožja; mož se ne umakne!»), očitno niso izveneli v prazno.

Povzemamo nekaj odlomkov iz revije «Rinascita» odnosno iz «Bela knjige».

O nasilju in mučenjih v Braziliji obstaja obširna in raznovrstna, kruta dokumentacija. Ko jo prebiramo, nas prevzema tesnoba in razočaranje, ki jo je po drugi svetovni vojni svet že večkrat občutil: ob mučenjih v francoski Indokiniji, v Alžiriji, danes v Vietnamu, v Grčiji, na okupiranih arabskih

ozemljih, v Indoneziji, v Guatemali kakor tudi v Braziliji.

Natančno in načrtno obveščanje o nasilju in izvajanju telesnega mučenja v Braziliji mora izhajati iz «izjemnih» podatkov, ki smo jih že omenili. 1. Brazilska diktatura je izdala zakon, ki opravičuje nasilje in dopušča možnost telesnega mučenja. 2. V Braziliji obstajajo vojaške politične organizacije in združenja, ustanovljena zato, da izvajajo nasilje od organiziranja zaslizanj do tajnega odstranjevanja nasprotnikov režima. Gre za legalne ustanove, kot sta DOPS (oddelek za javno in družbeno varnost) in Cenimar (mornariški informativni center), nadalje gre za tajne organizacije, kot sta CCC (odred za lov na komuniste in EM (odred smrti).

Podatki o številu mučenih so žal nepopolni. Podatkom iz najnovejših ovadb v mnogih evropskih demokratičnih časopisih in v Beli knjigi, ki jo je izdala založba Cultura v Firencah, so se pridružile kopice drugih dokumentov, seznama aretiranih in mučenih ter umorjenih. Pričevanja iz ječ diktature generala Garrastazu-Medici prihajajo z begunci ali na razne druge načine. Pred dobrimi šestimi meseci je bil govor o deset tisočih mučenih v prvih desetih mesecih leta 1969, torej približno tisoč mučenj na mesec. Nadaljnja dokumentacija pa je pokazala, da gre za številke, ki se nanašajo na «kvalificirano zatiranje», ki so ga izvajali v večjih mestih (Rio de Janeiro, Sao Paulo, Brasilia idr.) proti intelektualcem, uradnikom, duhovnikom, študentom. Mučenje uporabljajo na široko tudi v notranosti dežele, predvsem na ubožnem severovzhodu; prizadeti so kmetje in sindikalisti; ti so napolnili ječe malih mest. Na deželi pogosto niti ne pride do mučenja; odstranjevanje, ki ga izvajajo «odredi za lov na komuniste» in «odredi smrti», so po vsem severovzhodu vsakdanja stvar.

Glede mučenja ne smete misliti, da gre za «samovoljne» odločitve policajev. Nasprotno: vse je predvideno in poteka po določeni metodi. V «Beli knjigi», ki je izšla v Firencah, beremo: «Bistvo metode je povzročanje neznosne bolečine, ki se natančno ujema s telesno odpornostjo jetnika, ki jo je prej ugotovil zdravnik. Zdravnik tudi poskrbi, da mučenje ne pusti sledov, ki bi lahko služili kot dokaz, namreč brazgotin, zlomov, duševnih motenj, blaznosti. Kljub previdnosti pa pogosto prekoračijo mero tako, da je poleg številnih smrtnih primerov prišlo do srčnih napadov, duševnih depresij, oglušitev, začasne ali trajne blaznosti. Mučitelji običajno uporabljajo (prav tako pod zdravniškim nadzorstvom) različna sredstva, ki jih je mogoče vbrizgati in ki povečajo odpornost žrtve».

Opisi muk, ki so našli pot iz ječ, zbuja neizmerno grozo. Gre za mučenje, s katerim so se po našli francoski padalci v Alžiriji: električni šoki, kopeli, davljanja, udarci. Može od «Cenimara» in «Dopsa» najpogosteje uporabljajo, zlasti pri ženskah, tako imenovano «pau de arara». Jetnika posadijo na tla s koleno pritisnjenimi ob trebuh, podnje pa mu porinejo železen drog ali pa prožno palico. Roki potisnejo ob kolena pod palico in ju zvežejo v zapestju. Palico nato dvignejo tako, da jetnik visi v prazno. Krvni obtok v rokah in nogah se ustavi in približno po eni uri jetnik zaradi bolečin izgubi zavest. Tako so bili mučeni 18-letni študent Delio de Oliveira, študent Ado Pindo, študent Lucio Diaz Nogueira in drugi.

Skupina KUD STUDENT z Rek e ki bo nastopila na festivalu Dela v Doberdobu

Pereče vprašanje: slovenska strokovna šola v Trstu

Visoki funkcionar na prosvetnem ministrstvu je izjavil, da ni predvidena ustanovitev slovenske strokovne šole v Trstu - Vprašanje poslanca Albina Škerka

Tržaški Slovenci že mnogo let terjajo ustanovitev srednje strokovne šole. Potreba po tej šoli je zelo občutena. Kazalo je da bo vprašanje ugodno rešeno in da bo omenjena šola začela delovati. Toda samo kazalo, kajti, zadeva se ni premaknila z mrtve točke.

Pa ne le strokovna šola, v kateri naj bi se pripravljali na svoj poklic bodoči specializirani delavci, temveč tudi zavod, na katerem naj bi se usposabljaljo bodoči tehniki, je nujno potreben.

Solska reforma (določena z zakonom št. 1859 z dne 31.12.1962) ki je po eni strani sicer dobra, je po drugi strani slaba. Slednje še posebej velja za slovensko narodnostno skupnost. Dobra je zato, ker je prejšnje srednje strokovne šole spremenila in obvezno triletno srednjo šolo, slaba pa je zato, ker mladincem, ki ne nameravajo nadaljevati študija na liceju, učiteljsku ali višjem trgovskem zavodu, ne nudi ustrezne priprave na poklic. Mladinec, ki hoče postati tehnik ipd. ali specializiran mehanik; mora nadaljevati študij v zavodu Volta, seveda v zavodu za italijanskim učnim jezikom.

«Reforma z odpravo nižjih strokovnih šol — tako je poudaril Dr. Vlado Turina v referatu, ki ga je imel na posvetovanju o slovenskih šolah, ki ga je sklicala občinska uprava v Dolini v začetku tega leta je močno prizadela našo skupnost, ker odpravljene šole niso našle nadomestitve v drugih ustreznih šolah, kar pa je bilo omogočeno našim sodržavljanom italijanskega jezika.

«Za mladino, ki je na prejšnjih strokovnih šolah dobila neko ustrezno izobrazbo in pripravo, da se je po končani šoli lahko zaposlila na delovnih mestih, ki ne zahtevajo neke višje strokovne kvalifikacije, se je podkrbelo z znanimi strokovnimi ali poklicnimi zavodi, na katerih traja šolanje dve-tri leta, za nekatere eno samo leto.

«S tem je bila dana mladini možnost, da vsaj še eno leto, če ne več, podaljša šolanje in si pridobi starostno dobo 15. leta, ki ji dovoljuje zaposlitev. Ta ugodnost je bila dana mladini italijanske narodnosti. Mi te možnosti nismo imeli in je niti nimamo, kar predstavlja za našo narodnostno skupnost veliko škodo. Po obvezni enotni srednji šoli je naš 14-letni absolvent primoran čakati eno leto da se lahko zaposli, če ne nadaljuje šolanja, ali da se vpiše na ustrezno italijansko poklicno šolo ali na vaješke tečaje zasebnih ustanov.

«Potreba po poklicni kvalifikaciji, četudi nižje stopnje, je vedno bolj pereča. Nekoliko pozno se je načelo to vprašanje in odgovorni politični in drugi krogi so postavili zahtevo, menda pred kakimi 3-4 leti po ustanovitvi poklicnih zavodov s slovenskim učnim jezikom. Uradno se je postavila zahteva, naj bi se Trstu ustanovil poklicni zavod industrijske in obrtne smeri, v Gorici pa naj bi se odprl zavod trgovske smeri. Gorica je bila srečnejša od Trsta in danes ima Gorica trolejni trgovski poklicni zavod.

«Drugačna je zadeva s Trstom. Pred dobrima dvema letoma je bila vložena ustrezna prošnja, da se odpre poklicni zavod indu-

Poslanec Albin Škerk je poslal generalnemu direktorju za strokovno šolstvo pri prosvetnem ministrstvu pismo, v katerem ga opozarja na pereče vprašanje ustanovitve slovenske strokovne šole v Trstu. Visokega funkcionarja je opozoril, da na podlagi informacij, ki jih je dobil, ni v programu omenjenega ministrstva predvidena ustanovitev omenjene šole niti za prihodnje šolsko leto.

V pismu poslanca Škerka je dalje rečeno: «O slovenski strokovni šoli v Trstu, ki je nujno potrebna, se govori že nekaj let. O tej zadevi je razpravljala tudi mešana italijansko-jugoslovanska komisija. Že lansko leto je bilo sklenjeno, da se omenjena šola ustanovi. Na jugoslovanski strani so držali besedo in je bil objavljen odlok o ustanovitvi italijanske srednje šole v Bujah, ki bo odprta v začetku novega šolskega leta. Enako pa ne moremo trditi o italijanskih vladnih oblasteh glede ustanovitve slovenske strokovne šole v Trstu».

Poslanec Škerk je naprosil visokega funkcionarja na ministrstvu, naj se zanima, da se prepreči velika krivica na škodo slovenskega prebivalstva. Pripomnil je tudi, da bi se to vprašanje lahko rešilo z drobcem dobre volje s strani pristojnih organov.

strijske in obrtne smeri. Zahteva je ubrala svoj iter od državnih do mednarodnih organov (mešana komisija), ker so vso zadevo povezali s pogoji otvoritve gimnazije za italijansko narodnostno skupino v Bujah. Končno je prišlo do definitivnega sklepa in obe šoli, v Trstu in Bujah, bi morale začeti s poukom s šolskim letom 1969-70. Ker pa človek obrača in Bog obrne, nekaj se je spet zataknilo in danes smo brez industrijsko-obrtne poklicne šole».

Dr. Turina je pravilno poudaril, da «se je spet zataknilo». Prošnje so bile odposlane na razna pristojna mesta. Tudi obljube so bile dane. O zadevi so razpravljali tudi na sejah mešane italijansko-jugoslovanske komisije. Izvedeno je bilo tudi poskusno vpisovanje, odnosno anketiranje, ki je potrdilo, da je veliko zanimanje za strokovno šolo. V Bujah so ukrenili vse potrebno za ustanovitev prej omenjene šole z italijanskim učnim jezikom. Gre namreč za recipročnost. In zaradi recipročnosti so kasneje sklep spremenili. Tudi v Bujah naj se ustanovi strokovna šola in ne gimnazija. Vodja jugoslovanskega dela mešane italijansko-jugoslovanske komisije veleposlanik Perišič je že pred enim letom na neki tiskovni konferenci povedal, da je bilo «z italijanske strani zagotovljeno, da bo storjeno, kar je mogoče, da bi lahko prvi razred slovenske strokovne šole v Trstu odprli z začetkom šolskega leta 1969-70». Dr. Perišič je tedaj tudi povedal (vesti smo povzeli iz dnevnega tiska. Op. uredn.) da bo slovenska strokovna šola v Trstu «dokončno začela delovati prihodnje leto» (v šolskem letu 1970-71. Prip. uredn.)

30. septembra 1969 smo v zvezi s problemom slovenske strokovne šole v Trstu v našem listu

med drugim zapisali tudi naslednje:

«Še preden se je posušilo črnilo na časopisih, ki so objavili to, kar je povedal dr. Perišič, je prodrla v javnost vest, ki je povzročila slutnjo, da položaj ni tako rožnat. Razgovor, ki ga je imel poslanec Albin Škerk s tržaškim šolskim skrbnikom, (šolski skrbnik prof. Angiolletti je tudi član komisije mešanega odbora. Op. uredn.), je pokazal, da tukajšnje pristojne oblasti še vedno nimajo pravega razumevanja za potrebe Slovencev. Nekaj dni zatem je senator Paolo Sema vprašal prosvetnega ministra zadevna pojasnila. Iz odgovora, ki ga prejel je razvidno, da šolsko skrbništvo v Trstu ni dostavilo ministrstvu potrebne dokumentacije in da ni niti formalno predlagalo ustanovitve slovenske strokovne šole».

Tudi v poročilu, ki je bilo objavljeno ob zaključku zasedanja mešanega italijansko-jugoslovanskega odbora v Beogradu dne 20. decembra 1969 je med drugim rečeno, da je omenjeni odbor obširno analiziral vprašanje šolstva. V tej zvezi je predvideno, da se s prihodnjim šolskim letom prične pouk v italijanski in v srednji strokovni šoli s poukom v slovenščini v Trstu.

Pred kratkim je prišla iz Rima zelo porazna vest. Slovenska strokovna šola v Trstu še ne bo ustanovljena. V Rimu so tržaške Slovence še enkrat izigrali.

Solidarnostno pismo slovenskim šolnikom

Ljubljanski študentje izražamo popolno solidarnost z vašim bojem za uresničitev pravic, ki vam jih že skozi 25 let po obnovitvi slovenskih šol kratijo z izigravanjem ustavnosti in pravno, za Slovence v Italiji povečini samo formalno veljavnih predpisov, določil in mednarodnih pogodb. Zavlačevanje zakonov o šolstvu povzroča nenadomestljivo škodo ne samo vam, učiteljem na slovenskih šolah, ampak tudi vašim učencem. Diskriminacija slovenskih šol v Italiji je teptanje osnovnih človeških pravic do izobrazbe v materinščini in grobo zanižanje — torej za Slovence v Italiji zopet samo formalne

enakopravnosti z italijansko govorečimi sodržavljanji.

Podpiramo vas z boju za popolno uveljavitev državljanstvih in nacionalnih pravic.

Skupaj z vami protestiramo proti sedanjim razmeram!

Skupaj z vsemi zahtevamo slovenske šole za beneške Slovence!

Skupaj z vami zahtevamo popolno in formalno in dejansko izenačenje slovenskih šol v Italiji z italijanskimi!

Prosimo, da s pismom seznanite vse učitelje, učence in dijake na slovenskih šolah, slovenske kulturno-prosvetne organizacije in slovenski tisk v Italiji.

Protestno pismo, italijanskim diplomatskim predstavništvom v Kopru, Zagrebu in Beogradu

Res je, da se odnosi med Italijo in Jugoslavijo bližajo vzornim odnosom med sosedama; prav tako je nesporno, da je na obeh straneh močna težnja odpraviti ostanke problemov, ki so dolgo kalili meddržavne odnose. Eden izmed takih problemov, ki je v zadnjem času zopet pokazal na določene anomalije, je diskriminacija slovenskih šol in slovenskih učiteljev v Italiji nasproti njihovim kolegom italijanske narodnosti. Vrsta ustavnih in zakonskih predpisov, Londonski sporazum, določbe Posebnega statuta itd. sankcionirajo pravice italijanskih državljanov slovenske narodnosti, vendar razmere kljub temu še niso urejene tako, kot so formulirane v dokumentih. To je zanižanje enakopravnosti državljanov (prim. 3. člen statuta avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine) in jemanje pravice do zaščite jezikovnih manjšin z ustreznimi določbami (6. člen italijanske ustave). Določila Posebnega statuta, ki je bil sprejet na osnovi Spomenice o soglasju že leta 1954 v Londonu, zagotavljajo med drugim pouk v materinem jeziku, stalnost učnih moči, upo-

rabo materinega jezika v odnosu do oblasti.

Zahtevamo spoštovanje meddržavnih in mednarodnih obveznosti in protestiramo proti krnitvi že sankcioniranih pravic in proti zavlačevanju uveljavitve tozadevnih zakonov!

Protestiramo proti diskriminaciji slovenskih šol in učnega osebja!

Zahtevamo slovenske šole tudi za italijanske državljane slovenske narodnosti povsod tam, kjer živijo strnjeno na ozemlju Beneške Slovenije in popolnoma urejeno šolstvo v tržaški, goriški in videmski pokrajini!

Podpiramo zahteve slovenske manjšine po enakopravnem statusu vseh državljanov. Podpiramo akcijo slovenskih šolnikov in učencev za ureditev razmer in položaja slovenskega šolstva v Italiji.

Zahtevamo, da s tem protestnim pismom seznanite pristojne organe v Rimu in v avtonomni deželi Furlaniji-Juljski krajini!

Ljubljana, 17.6.1970

Mednarodni odbor
in Izvršni odbor
Skupnosti študentov
Ljubljana

Izjava SKGZ o Radiu «Trst A»

Predsedstvo Slovenske kulturno gospodarske zveze je na svoji seji, ki je bila v Gorici dne 2. julija t. l., izglasovalo naslednjo izjavo:

«Glavni smoter radijskih in televizijskih postaj v okviru RAI-TV je osnovan na načelih splošne javne koristi. V italijanskem nacionalnem merilu so ta osnovna načela prisotna v dolgem boju za pravično ureditev RAI-TV. Če se problem RAI-TV v nacionalnem merilu počasi vendar rešuje, tega ni mogoče reči o radijski postaji «Trst A», ki je čedalje bolj hibridna in izločena iz struktur RAI-TV.

Konvencija med predsedstvom italijanske vlade in družbe RAI-TV o radijski postaji «Trst A» postavlja to slednjo v podrejen položaj, ki žali načela slošne javne koristi in hkrati pravice Slovencev v Italiji. Namen oddaj Radija «Trst A» je sicer sama RAI-TV svoječasnno jasno formulirala s trditvijo, da so te oddaje propagandnega značaja v slovenskem jeziku za «tujerodce» (allogeni della zona). Radio «Trst A» ima že po samih trditvah RAI-TV «propagandne namene v

soglasju s predsedstvom vlade». Zato ni nič čudnega, če je Radio «Trst A» že od nekdaj fevd določenih krogov. V mislu zakonskih določil vrši nadzorstvo nad oddajami RAI-TV nadzorna komisija. V nadzorni komisiji Radija «Trst A» ni nobenega člana slovenske narodnosti.

Slovenska kulturno gospodarska zveza ostro protestira proti žaljivi definiciji, da smo avtohtoni Slovenci «tujerodci». Nedopustno je in za Slovence v Italiji ponižujoče, da ima edina slovenska radijska postaja zgolj propagandne namene.

Slovenska kulturno gospodarska zveza zaradi tega zahteva, da se Radio «Trst A» vključi v strukturo RAI-TV, da se uveljavijo načela javne koristi, da se uredi status slovenskega radijskega osebja in da morajo nadzorna komisija Radija «Trst A» sestavljati člani slovenske narodnosti.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Slov. šolniki protestirajo v Rimu

Zakaj ni slovenskih napisov na openskem tramvaju?

Nezadovoljiv odgovor obč. svetovalcu Wilhelmu

Openski tramvaj je dokončno prišel pod upravo občinskega podjetja ACEGAT. Do tega prehoda je prišlo po dolgotrajnem in zapletenem postopku. Še prej pa je prišlo pri tramvajski upravi do čudnih zadev in kot je znano so bivši tržaški župan in dva višja funkcionarja imeli opravka s sodiščem. Nekateri funkcionarji so službeno napredovali. Delavci niso napredovali. Več starejših delavcev je bilo upokojenih. Na njihova mesta so prišli tisti, ki so prej opravljali razna dela pri mestnem tramvaju. Novih moči niso sprejeli v službo.

Po prehodu openskega tramvaja pod ACEGAT so se v pisarnah pojavili novi ljudje. Seveda ni med novimi nobenega domačina, nobenega Slovenca. Prišli so torej novi voditelji in nadzorniki.

Drugih spememb skoraj ni, razen one o spremembi tarif. V zadnjem času se širijo glasovi, da bodo tarife ponovno zvišali. Pravijo, da je tramvaj deficiten.

Kmalu po prehodu tramvaja pod novo upravo se je pojavil na tramvajskih vozovih napis «vietato fumare», seveda samo v italijansščini. Nekoč so bili napisi dvojezični.

Stanje proge in vozov je vseprej kot dobro. Vrata nekaterih vozov se često ne zapirajo. Tudi z okni je podobno. Zaveze na oknih delajo sramoto podjetju. Tega novi voditelji ne vidijo. Prav tako ne vidijo umazanije. Seveda, to se njih ne tiče...

V zadnjem času so olepšali prostore na openski postaji. Tudi čakalnico na Oberdanovem trgu v Trstu so preplekali. Skrajni čas je bil to storiti. Toda vodstvo pozablja na druge nuj-

nosti. Stranišče pri openski postaji je neuporabno.

V zvezi z odstranitvijo dvojezičnih napisov v tramvajskih vozovih je občinski svetovalec tov. Dolfi Wilhelm postal pismeno vprašanje pristojnemu občinskemu odborniku. Na vlogo, ki je bila odposlana 25. marca t.l. je pristojni odbornik odgovoril šele 13. junija. V odgovoru je rečeno, da »zadevo proučujejo«. Mi dostavljamo: proučujejo zelo počasi.

Prav tako počasi proučujejo problem WC. Že 29. decembra 1969 je občinski svetovalec Wilhelm pozval občinskega odbornika za higieno in zdravstvo, naj njegovo odborništvo poskrbi za nujna popravila. Toda stranišče je ukazalo zapreti. Odbornik za zdravstvo je svetovalcu Wilhelmu odgovoril 14. marca letos — torej po treh mesecih — in zagotovil, da bo pristojna služba poskrbela za čimprejšnje popravilo. Zopet so minili trije meseci in WC je še vedno zaprt.

Nagradni natečaj za vinogradnike

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu razpisuje »nagradni natečaj za dobro vzdrževanje kleti in ravnanje v vinski posodo ter za dobro pripravo vina« s sredstvi, ki jih je dalo na razpola deželno odborništvo za kmetijstvo, gozdarstvo in gorsko gospodarstvo.

Natečaja se lahko udeležijo vsi kmetovalci tržaške pokrajine, ki pridelujejo vino.

Prošnjo za udeležbo je treba napisati na kolkovanem papirju za 400 lir in jo vložiti na sedežu Pokrajinskega kmetijskega nadzorništva do vključno 20. julija 1970. Prošnja mora vsebovati sledeče podatke: priimek in ime, točen naslov bivališča, skupno površino posestva, poklicni naziv (neposredni obdelovalec, najemnik, kolon itd.), približno velikost vinograda ali pa število gojenih trt, količino pridelanega vina.

Za podeljevanje nagrad pridejo v poštev izboljševalna dela v kleti glede na vzdrževanje in smotrno ureditev prostorov, izboljšanje mehanizacije za predelavo grozdja, izboljšanje vinske poso-

de (nabava nove posode) in vse tisto, kar prispeva k izboljšanju kvalitete pridelka.

Predvidevajo se sledeče nagrade: 1. nagrada v višini 500.000 lir, 2. nagrada v višini 250.000 lir, 4. nagrade v višini 200.000 lir, 6. nagrad v višini 100.000 lir in 10. nagrad v višini 60.000 lir.

V skladu z navedenimi merili treba urediti kleti do vključno 30. septembra letos.

Posebna komisija bo pregledala kleti, jih ocenila in določila končni vrstni red udeležencev. Komisija bo lahko tudi spremenila število in višino nagrad, če bo imela to za potrebno glede na število udeležencev.

Nadaljevanje

Vladna kriza

(S 1. strani)

za cilj prizadeti svobodni razvoj demokracije ter odpreti pot pustolovskim poskusom.

Predvsem je nujno, da se preprečijo spletke, ki so v teku in ki vodijo k zmedeni in hromitvi dejavnosti deželnih ustanov. Novoizvoljeni deželni sveti, pokrajinski in občinski sveti morajo delati za rešitev delavskih zahtev in reformo države.

Vodstvo KPI priznava, da je sedanji gospodarski položaj v državi težak, zavrača pa pretiravanje in alarmistično kampanjo o nevarnosti razvrednotenja lire. Obstajajo namreč možnosti za izhod iz sedanjega položaja, za povečanje proizvodnje, zagotovitev zaposlitve, zaščito mezdnih pridobitev, uresničitev socialnih reform, ki jih zahtevajo delavske množice.

Delavski razred zavrača politiko odstopivše vlade in se zaveda, da je treba dosedanje pridobitve braniti ter da je možno konsolidirati proizvodnjo; postavlja pa zahtevo po integralnem uveljavljanju sindikalnih dogovorov.

Resolucija vodstva KPI govori tudi o zunanji politiki Italije in ugotavlja, da podrejenost Italije paktu Nato in Ameriki postavlja v navarnost neodvisnost, zaostre mednarodno napetost, predvsem na področju Sredozemlja. Nujno je, da Italija pristopi na pot nove zunanje politike.

Končno resolucija vodstva KPI poudarja, da se sedanja vladna kriza lahko čimprej reši, da ni mogoča vrnitev k dvouminim rešitvam, da je potrebno zavrniti pretenzije socialdemokracije in desničarskih sil ter konservativizem v stranki DC. Rešitev krize je možna v boju proti vsem tem silam. DC se mora jasno izreči in sleherni stranka naj se zave svoje odgovornosti. Država potrebuje jasnost.

Komunisti se bojujejo za novo gospodarsko socialno, notra-

njo in zunanjo politiko države, za politiko, ki naj zagotovi popolno svobodo izvoljenim skupščinam. Stranka krize (DC) ne bo premagana brez napredne preusmeritve.

Vodstvo KPI poziva vse komunistične organizacije in vse tovariše in demokrate, naj nastopajo enotno; vsem protifašističskusom in usmeritvi na desno; v boju za demokratično rešitev krize.

Zaščita Krasa

(S 1. strani)

nim silam predlaga sodelovanje v boju proti reakcionarnim pripomb. Ugotovili smo, da je osnutek zakona o naravnih rezervatih za zaščito tržaškega Krasa pomanjkljiv predvsem v sledečih ozirih: osnutek zakona ne upošteva, da na področju, ki naj bi ga zaščitili, živi strnjena slovenska narodnostna skupnost; ne predvideva poravnave eventualne škode, ki bi jo utrpeli lastniki; ni omenjena niti prepoved vojaških vaj in strelšč v krajih, ki naj bi bili zaščiteni itd. Da bi se izognili vsem tem in drugim nedostatom smo pripravili razne popravne predloge s katerimi bomo skušali temeljito izboljšati zadevni zakon. Predvsem nas zanima zaščititi obstoj in nadaljnji razvoj kraškega človeka, poravnava morebitne škode ter demokratično upravljanje bodoče ustanove. V zvezi s tem se bomo zavzemali za ustanovitev posebnega konzorcija, v katerem naj bi bile zastopane zainteresirane občinske uprave, kmečke organizacije ter druge ustanove, ki se zanimajo za zaščito naravnih lepote ter etničnih in drugih vrednot našega Krasa.

O Radiu «Trst A»

(S 3. strani)

Slovenski narodni skupnosti v Italiji se godi krivica tudi v zvezi s pomanjkanjem slovenskih televizijskih oddaj v deželi Furlaniji-Juljski krajini. SKGZ obsoja tako ravnanje s slovensko narodno skupnostjo v Italiji in zahteva, da se tudi Slovencem v Italiji omogoči lastna televizijska služba, kakor jo imata nemška narodna skupnost v Italiji in italijanska narodna skupnost v Jugoslaviji.

V našem listu smo že mnogokrat pisali o tržaški radijski postaji, ki je slovenska le toliko kolikor so njene oddaje v slovenščini. Pisali smo in to ponavljamo tudi danes, da je omenjena radijska postaja vse prej kot pa v službi tistih, katerim naj bi bila namenjena. Poudarili smo zahtevo in poudarjamo jo tudi danes, da je treba Radio «Trst A» demokratizirati in da naj pri tem imajo besedo tudi abonenti.

Toda pisanje in ugotavljanje dejstev ni dovolj. Potrebna je konkretna akcija

Repertoar Slovenskega gledališča v Trstu za sezono 1970-71

Slovensko gledališče v Trstu je sprejelo okvirni načrt repertoarja za sezono 1970-71. Repertoar se utegne v nadrobnoštih še spremeniti, nikakor pa se ne bo spremenila njegova splošna podoba. Pri njenem oblikovanju so nas vodile predvsem tri temeljne želje: umetniško — nadaljevati in utrditi tradicionalno visoko raven tržaškega gledališča; vsebinsko — odločneje prikazati probleme sobodnega sveta; izrazno — ostati dostopni najširšemu krogu ljubiteljev odrske umetnosti, hkrati pa omogočiti tudi zahtevnejšemu občinstvu, da pride na svoj račun.

Sezono, v začetku katere bomo praznovali petindvajsetletnico svoje ustanovitve, bomo začeli z veliko dramo Leva Nikolajeviča Tolstoj »Moč teme«, nadaljevali pa s komedijo Ludwiga Holberga (Jeppe z grička), kar bo prva slovenska uprizoritev tega »danskega Moliera«, s Strindbergovim »Smrtnim plesom« v predelavi Friedricha Dürrenmatta pod naslovom »Play Strindberg« in dramatizacijo no-

vele Nobelovega nagrajenca Miguela Angela Asturiasa »Torotumbo«, ki govori o uporju gva-telskega ljudstva proti jenkiskemu imperializmu. Zaradi svoje posebne vloge seveda tudi letos ne moremo mimo italijanskih avtorjev in med njimi smo se odločili za Vitaliana Brancattija in njegovo komedijo o malem človeku pred drugo svetovno vojno in po njej »Raffaele«. Med slovenskimi deli bomo po 10. letih postavili na oder slovit »Antigono« Dominika Smoleta, domačo noviteto iz poglavja naše najnovejše zgodovine in morebitno, prav tako domačo glasbeno komedijo. Repertoar bodo dopolnila tudi gostovanja najvidnejših gledaliških hiš iz matične domovine. Za okolico bo SG še posebej naštudiralo nekaj enodejank. Za otroke pa smo letos izbrali Vandotovega »Kekca« v priredbi Janka Modra.

Na teh delih torej sloni repertoar Slovenskega gledališča v Trstu za sezono 1970-71. Morebitne spremembe, ki jih utegneje narekovati objektivni vzroki ali dopolnilna dela, do katerih lahko pridemo v prihodnjih mesecih, kakor rečeno, ne bodo spremenila njegove podobe.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE
V TRSTU

Počastitev spomina

V počastitev spomina svojega očeta daruje Rihard Marc iz Doline 3.000 lir v sklad Dela.

V počastitev spomina tov. Davida Pescatorija daruje N.N. iz Doline 5.000 lir za Delo.

Darovalcema se toplo zahvaljujemo.

DELO
glasilo KPI za slovensko
narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Tisk: Tip. Riva - Trst - Ul.
Torrebianca 12

Prosvetno društvo Tabor na Opčinah je priredilo v okviru V. partizanskega tabora zanimivo razstavo slik in dokumentov iz narodnoosvobodilnega boja. Razstava, ki je v dvorani Prosvetnega doma, je bila odprta prejšnji četrtek. Ker je bil partizanski tabor odložen na nedeljo 12. julija, bo tudi razstava izjemo ma odprta do zaključka tabora

BANKA

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. p. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

Tekoči računi - hranilne vloge - krožni čeki
varnostne skrinjice - neprekinjena blagajna
Dopisniki po vsej Italiji

MENJAVA VSEH TUJIH VALUT

TRST - ULICA FABIO FILZI 10 - TELEF. 38-101 - 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED